

Zuidelijke Tygerzandsteen

door G. Bout

In het "Keienboek" beschrijft v.d. Lijn in het gedeelte over zandstenen, ook de tygerzandsteen. Na een beschrijving van "Noordelijke" tygerzandsteen besluit v.d.Lijn dit gedeelte met de volgende alinea:

"De zuidelijke gevlekte, óók wel tygerzandsteen geheten, lijkt zeer weinig op de bovenstaande, heeft wel paarse vlekjes of grotere vlekken, strepen, enz., maar is stoffelijk niet te onderscheiden van Taunus kwartsiet, zie aldaar."

En hiermede komen we dan aan het punt, waarop iets niet klopt, Ik bezit zelf al jaren diverse zwerfstenen van Tygerzandsteen, zowel van Noord als van Zuid. Daaronder zijn stenen, die zeer duidelijk overeenstemmen met bontzandsteen, en daarom door mij als "bontzandsteen met vlekjes" benoemd werden. Deze stenen zijn gevonden op diverse plaatsen, o.a. Rhenen en Amersfoort, waar veel zuidelijk materiaal ligt. Ik kon er met de beste wil geen Taunuskwartsiet in zien, daar deze heel anders zijn en vrijwel overeenstemmen met de beschrijving zoals door v.d.Lijn gegeven. Mijn eigen determinatie gaf als uitkomst "Bontzandsteen".

Maar nu de oplossing die v.d.Lijn kennelijk niet heeft geweten, althans over het hoofd heeft gezien. In de 7e druk van "Geheimschrift der aarde" lezen we op pagina 300 o.a. het volgende:

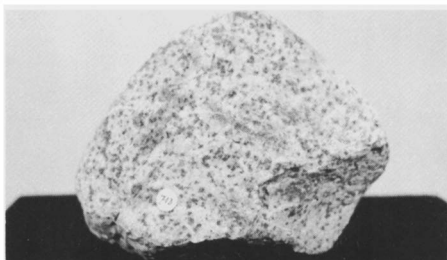
"Op vele plaatsen wordt de basis van de bontzandsteen-formatie gevormd door een fijn korrelige, lichtgekleurde zandsteen, waarin concreetien van ijzermangaan voorkomen. Naar deze zwarte vlekken op een lichte ondergrond heeft men deze gesteente-afdeling Tigersandstein genoemd. Zowel dit gesteente, als de bovenliggende, 200-600m.dikke afdeling van rood, geel en violet gekleurde zandstenen, de Hauptbuntsandstein, moet beschouwd worden als een erosieproduct ten dele aan de kust, ten dele zuiver continentaal ontstaan."

En deze regels zijn mijns inziens, het bewijs dat sommige zuidelijke tygerzandstenen wel degelijk de habitus van bontzandsteen hebben. Nu is de duitse bontzandsteen als zwerfsteen zeer algemeen in het midden van het land, en het is dus niet te verwonderen, dat er ook van de tygerzandsteen stukken ons land bereikt hebben. Als men dus tygerzandsteen vindt die het typische flonkeren der bontzandsteen vertoont, dan heeft men n.l. ongetwijfeld met bontzandsteen te doen en niet met Taunus kwartsiet, zoals het "Keienboek" vermeld.

Soest, November 1965.

Literatuur:

1. P.v.d. Lijn, Keienboek, 4e druk.
2. Dr. J.M. v.d.Klerk en Dr. Ph.H.Kuenen. Geheimschrift der aarde 7e druk (Palladium)
3. G.Bout. Zuidelijke zwerfstenen bij Amersfoort. G + H 1958.

Tygerzandsteen van Hattum. Foto G.Oude Middendorp Wierden.